

Literaturanmeldelser.

Nogle Livserindringer af C. F. Wandel, Vice-admiral. (Forlag C. A. Reitzel, Kbhvn. 1923).

Geografisk Tidsskrifts højtærede Præsident har udgivet nogle Livserindringer, der sikkert vil interessere Selskabets Medlemmer.

1906 tog Admiralen sin Afsked efter 55 Aars Tjeneste i Marinen, gennem hvilke der var lagt haardt Beslag paa hans Kræfter. I det nævnte Tidsskrum gennemgik Søkrigsmateriellet en rivende Udvikling — fra Sejlskibe til Undervandsbaade — og da Tjenesten har ført Admiralen over det meste af Jordkloden, ses det, at der er noget at berette om. Naar dertil kommer, at Admiralen er en skarp Iagttagere og udmærket Fortæller, der ikke fortaber sig i Enkeltheder, vil det forstaaes, at man med Interesse følger ham paa hans Færden under de forskellige Himmelstrøg og Forhold i Krig og Fred; her skal særlig nævnes Deltagelse i Krigen 1864, Tjeneste i den franske Marine ombord i Eskadren i den mexikanske Havbugt til Kamp mod Rebellerne, Opmaaling og Kortlægning i hjemlige Farvande og Ledelse af den berømte Ingolf-Ekspedition, hvis Resultater i hydrografisk og zoologisk Henseende vakte stor Opmærksomhed langt udover vore egne Grænser, samt endvidere en Mængde Udkommandoer, der har givet Forfatteren Lejlighed til at overvære store, kendte Begivenheder, som f. Eks. Suezkanalens Aabning, stor Flaaderevue ved Spithead, Kong Haakons Indtog i Kristiania, Kroning i London osv.

Bogen ender med, at Admiralen skriver, »at han tilsidst har givet efter for de mange Opfordringer til at skrive Erindringer, og at de Paagældende vist vil blive skuffede«. — Admiralen kan være rolig; Erindringerne hører til de Bøger, der læses med Fornøjelse. *Generalmajor Castonier.*

Jorden og Menneskelivet, Geografisk Haandbog af M. Vahl og G. Hatt, II Bind, 438 Sider. Pris 17,50 Kr. (J. H. Schultz's Forlagsboghdl.)

I det foreliggende andet Bind af Professor Vahls og Dr. Hatts stort anlagte Værk er de samme Linier fulgt, de samme Synspunkter grundlæggende, som

i første Bind. I første Bind (anmeldt i nærværende Tidsskrift Bd. 26, Hefte VIII) fandtes de regionalgeografiske Afsnit om Nord- og Mellemamerika. I andet Bind fortsættes Regionalgeografien med Beskrivelsen af Sydamerika, det atlantiske, stille og indiske Ocean, Antarktika, samt Australien og Oceanien. Man konstaterer, at Værket stadig holder den høje Standard, som en geografisk Haandbog i vore Dage bør have, giver fortrinlige Oversigter og bringer meget nyt.

Plantegeografien og Erhvervsgeografien er, som rimeligt, fyldigt behandlet. — Navneskrivningen for Lande, Byer, Floder og andre Lokaliteter er for første Gang i dansk geografisk Litteraturs Historie gennemført korrekt. Det bliver interessant at se, hvorledes dette Princip fastholdes, naar Værket skal til at benytte det europæiske Virvar af mishandlede Navne.

Afsnittene om Verdenshavene er ypperlige, fordi de saa stærkt drager de antropogeografiske Momenter frem.

Nogle skæmmende Trykfejl kunde nok have været undgaaet, og mange Skemaer kunde have været erstattet med grafiske Fremstillinger, der mere letter Forstaaelsen. Men saadanne Smaatinger er ikke tilstrækkeligt betydningsfulde til, at de kan gøre Skaar i ens Glæde over den Berigelse, skandinavisk geografisk Litteratur har faaet med »Jorden og Menneskelivet«. *Johannes Reumert.*

John Kirtland Wright: Aids to Geographical Research. Bibliographies and Periodicals. American Geographical Society Research. Series No. 10. New York 1923. 243 S., 8°. Pris \$ 3,50.

Denne lille Bog, udarbejdet af det amerikanske geografiske Selskabs Bibliotekar, er ment som en Vejledning til Brugen af geografiske Bibliografier. Da en Geograf ikke kan undgaa at give sig af med nogle af de Videnskaber, der grænser op til Geografien, indeholder første Kapitel en Omtale af disse Nabovidenskabers bibliografiske Hjælpemidler. Herunder har Etnografien og Antropologien

faaet en særlig mangelfuld Behandling; saaledes er »Zeitschrift für Ethnologie« ikke nævnt, skønt det indeholder værdifulde Boglister og Resenciones.

I andet Kapitel behandles de specielt geografiske Bibliografier; særlig anbefales »Geografisches Jahrbuch« og »Bibliographie géographique annuelle« i »Annales de Géographie«. Et særligt Kapitel er helliget Kortenes Bibliografi, og paa fire Sider gives en Anvisning paa, hvorledes man efter Forfatterens Mening bør gaa frem, naar man ønsker at samle Materiale til Løsningen af et geografisk Problem. Endelig indeholder de tre Fjerdedele af Bogen en Fortegnelse over geografiske Tidsskrifter og Bibliografier, hvis relative Betydning er søgt angivet ved Brugen af større eller mindre Typer. Herunder forekommer saadanne Pudsigheder, som at Arthur Wichmanns »Entdeckungsgeschichte von Neu Guinea« er opført med fed Korpus og en rosende Omtale, medens den — fra et almindeligt videnskabeligt Synspunkt — langt vigtigere Serie, »Meddelelser om Grønland« maa nøjes med at blive anført med Petit. Om vort »Geografisk Tidsskrift« siges, at det udkommer maanedlig.

Desværre er det, vi danske Geografer tiltrænger i vort Arbejde, ikke saa meget bibliografiske Vejledninger som geografisk Litteratur; hermed er vore offentlige Biblioteker endnu altfor slet forsynede.

Gudmund Hatt.

Paa P. Haase & Søns Forlag er udkommen: »Øst for Suez« af Søren Hallar. 148 Sider med 48 Illustrationer.

I et lille Forord udtales meget beskedent, at Bogen fremtræder ganske uden Pretentioner i Retning af Lærdom og Dybsindighed, og at den kun er at betragte som en Beretning om Iagttagelser og Oplevelser paa en Rejse i 1922, suppleret, hvor Forholdene har gjort det ønskeligt, med Oplysninger andet Steds fra.

Dette er for saa vidt rigtigt, som man ikke her møder noget særlig Nyt; men Forfatteren har gjort sine Iagttagelser med aabent og sundt Blik og skildret dem paa en tiltalende, fordringsløs Maade, ofte med ikke ringe Lune, saa at Bogen læses med Fornøjelse og giver en god Fremstilling af de Indtryk, som de omhandlede Egne og Forhold maa gøre paa en intelligent og kultiveret Rejsende, der første Gang træder dem i Møde.

Skønt det er en Sørejse, foretaget med et af

Ø. K.s Skibe, slipper man helt for den ellers ret almindelige, trivielle Beskrivelse af Opholdet om Bord, saavel som for den ikke mindre kedsommelige dagbogsagtige Fremstillingsform.

I Bogens 8 Kapitler koncentrerer Stoffet om de Pladser, som Skibet anløb, eller som derfra kunde besøges. Kun et enkelt lille Kapitel helliges udelukkende en rørende kinesisk Folkefortælling »Den mærkelige Mand«. I raske, livlige Træk skildres som Udgangspunkt det kosmopolitiske Port Said og Turen gennem Suezkanalen; derefter Singapore med sin overvejende kinesiske Befolkning, de næsttalrigeste Malajere og den øvrige Vrimmel af mangfoldige asiatiske Folk. Læseren føres nu til Japan, og her drejer det sig mest om en Skildring af det — som det villigt indrømmes — ugrundelige Folk, ikke mindst af Kvinderne. Vi gør saa bekendtskab med Kina, først Nanking, en mere ren kinesisk By end Havnestæderne, og hvor de nærliggende Minggrave besøges. Derefter Shanghai, hvor Forfatteren blandt andet er Gæst ved en Middag, som en rig, kinesisk Købmand giver paa et Hotel, og hvor han ogsaa overværer Opførelser i Teater, Varieté og lignende Steder. Endelig Peking, hvor særlig »Himlens Alter« og Sommerpaladset beskrives, begge nu ubenyttede, men typiske Minder om Kejsertidens Pragtlyst. Hermed forlader vi Kina og naar den sidste Station, det russiske Vladivostok. Om denne By fortælles noget udførligere, hvor ussel den nu er, og hvad den i sine Velmagtsdage har været. Ved samme Lejlighed kommer Forfatteren ind paa en Skildring af Byens og tildels det øvrige Sibiriens Forhold efter Ruslands Sammenbrud og omtaler de czechoslovakiske Krigsfangers æventyrlige Færd i disse fjerne Egne.

Bogen ender med en ret udførlig Omtale af de senere Forhandlinger mellem Rusland og Japan — maaske nok noget uden for Værkets egentlige Ramme — men godt skildret, særlig den Optræden, som vistes af den noksom bekendte russiske Udsending, Joffe, der altid var saa heldig at være syg, svagelig eller rask, eftersom det bedst passede.

I det hele er det en let læselig, fornøjelig og ikke mindst belærende Bog, velgørende fri for al Rejsepral, og hvor Forfatteren aldrig stiller sig selv frem, skønt Skildringen ingenlunde er uden personligt Præg.

M. S.